

ДОПОВНЕННЯ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ
про виконання рішення Рахункової палати від 08 липня 2025 року № 17-2
«Про розгляд Звіту про результати аудиту відповідності на тему «Як
установи Національної академії медичних наук України підготовлені для
переходу до програми державних гарантій медичного обслуговування
населення» об'єктом контролю

У межах моніторингу стану виконання рекомендацій, наданих у рішенні Рахункової палати від 08.07.2025 № 17-2 «Про розгляд Звіту про результати аудиту відповідності на тему «Як установи Національної академії медичних наук України підготовлені для переходу до програми державних гарантій медичного обслуговування населення» (далі – Рішення), Рахунковою палатою отримано інформацію від Національної академії медичних наук України (далі – НАМН, Академія) (листи від 07.08.2025 № 3-7/1361 та № 3-7/1363, від 21.08.2025 № 1-2/1477, від 07.10.2025 № 1-03/1850, від 20.10.2025 № 1-03/1938, від 17.12.2025 № 1-03/2360, від 25.12.2025 № 3-013/2430).

За результатами оцінки цієї інформації Рахункова палата дійшла висновку, що НАМН виконана одна рекомендація, три – втратили актуальність. Триває реалізація 10 рекомендацій.

Зокрема, на виконання рекомендації про вжиття заходів для забезпечення відповідності установ НАМН вимогам до надавача послуг з медичного обслуговування населення за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення (далі – ПМГ) Академія повідомила, що втрата чинності Господарським кодексом України (28.08.2025) та правові колізії, що виникли у зв'язку з виданням постанови Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2025 року № 1102 «Про затвердження Порядку перетворення державного підприємства в державне некомерційне товариство», якою затверджений Порядок перетворення державного підприємства (недержавної установи) в державне некомерційне товариство, унеможливили перетворення державних наукових установ НАМН в державні некомерційні підприємства. Академія звернулась до Уряду з проханням продовжити на 2026 рік дію положень постанови Кабінету Міністрів України від 12 листопада 2024 року № 1295 «Деякі питання залучення державних установ до реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення» (далі – постанова № 1295), які дозволили державним установам НАМН брати участь у ПМГ у 2025 році зі збереженням свого поточного статусу.

Щодо рекомендації вжити заходів для забезпечення відповідності установ НАМН вимогам Національної служби здоров'я України (далі – НСЗУ) за загальними пакетами медичних послуг, пов'язаних із наданням спеціалізованої медичної допомоги, відповідно до функцій, покладених на них.

Академія поінформувала, що за її ініціативою НСЗУ внесені зміни до вимог пакетів медичних послуг за ПМГ, зокрема № 3 «Хірургічні операції дорослим та

дітям у стаціонарних умовах» та № 4 «Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій». Це дало змогу більшості установ НАМН у 2025 році укласти контракти з НСЗУ. До НСЗУ та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) надіслані пропозиції щодо змін до вимог пакетів медичних послуг за ПМГ на 2026 рік відповідно до функцій, покладених на установи, у тому числі з урахуванням особливостей функціонування монопрофільних установ. Для забезпечення відповідності вимогам НСЗУ Академія розпочала оптимізацію мережі установ. Утворено ДУ «Національний науковий центр серцево-судинної хірургії та спадкової патології імені М. М. Амосова Національної академії медичних наук України» шляхом злиття ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова Національної академії медичних наук України» та ДУ «Інститут спадкової патології Національної академії медичних наук України». Також НАМН розглядається питання об'єднання ДУ «Інститут нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова Національної академії медичних наук України» з ДУ «Науково-практичний Центр ендovasкулярної нейрорентгенохірургії Національної академії медичних наук України», а ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л. В. Громашевського Національної академії медичних наук України» – з ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України».

На виконання рекомендації щодо надання МОЗ та НСЗУ обґрунтування високотехнологічності, унікальності та складності послуг, що надаються установами НАМН, з метою визначення доцільності запровадження коригувальних коефіцієнтів до тарифів на медичні послуги, Академія повідомила, що за її пропозицією у постанові Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році» враховані підвищені корегувальні коефіцієнти до тарифів за напрямками «кардіохірургія», «інтервенційна кардіологія» та «інвазивна електрофізіологія». НАМН розроблений план управління ризиками, які зумовлені насамперед браком капітальних видатків на придбання високовартісного обладнання та відсутністю в тарифах ПМГ і централізованих програмах закупівель МОЗ медичних виробів для виконання високотехнологічних експертних втручань. Перелік необхідного високовартісного обладнання та медичних виробів у грудні 2025 року надіслано до МОЗ. Також проведена робота з НСЗУ щодо введення рівнів складності діагностично-споріднених груп (ДСГ), нових ДСГ та, відповідно, нових коригуючих коефіцієнтів для адекватного фінансування інтервенцій.

На виконання рекомендації про організацію роботи з НСЗУ щодо врахування у специфікаціях до пакетів медичних послуг, пов'язаних із наданням спеціалізованої медичної допомоги, монопрофільності установ НАМН, Академія поінформувала про таке. Протягом жовтня – листопада 2025 року НАМН зібрано

та систематизовано пропозиції установ НАМН щодо змін до вимог НСЗУ за загальними пакетами медичних послуг за ПМГ на 2026 рік, пов'язаних з наданням спеціалізованої медичної допомоги відповідно до функцій, в тому числі з урахуванням функціонування монопрофільних наукових установ. Ці пропозиції скеровані НСЗУ та МОЗ для розгляду проєкту змін до вимог пакетів медичних послуг за ПМГ на 2026 рік.

Щодо рекомендації зобов'язати керівників установ НАМН забезпечити реєстрацію всіх медичних працівників, які надають медичні послуги в електронній системі охорони здоров'я (далі – ЕСОЗ), а також отримання ними кваліфікованого електронного підпису для роботи в цій системі.

Академія повідомила, що тільки 17 серед 28 установ НАМН підтвердили реєстрацію своїх медичних працівників в ЕСОЗ у повному обсязі. Станом на 15.09.2025 із загальної кількості медичних працівників (4388 осіб), які надавали медичні послуги і зареєстровані в ЕСОЗ, лише 2881 особа (65,7 відс.) отримала кваліфікований електронний підпис для роботи в цій системі.

Щодо рекомендації покласти на керівників установ відповідальність за внесення усіх медичних записів про надання медичної допомоги до ЕСОЗ, НАМН повідомила, що до установ Академії надіслані запити щодо надання інформації про здійснення внутрішнього контролю за внесенням даних про надані медичні послуги до ЕСОЗ. Зокрема, запитані дані щодо загальної кількості медичних послуг, наданих за ПМГ, та кількості послуг, внесених до ЕСОЗ. У разі виявлення установ НАМН, які неналежно вносять записи до ЕСОЗ, стосовно керівників таких установ Академія ухвалюватиме відповідні адміністративні та управлінські рішення.

На виконання рекомендації щодо визначення заходів внутрішнього контролю з метою припинення неформальних платежів в установах НАМН, Академія повідомила, що до структури апарату Президії НАМН введена посада головного спеціаліста з питань системного контролю. Наказом НАМН від 10.12.2025 № 123 затверджені порядок та інструкція щодо організації та функціонування внутрішнього контролю в НАМН та державних установах, що належать до сфери її управління. Наразі Академія здійснює формування системи внутрішнього контролю в апараті Президії НАМН та установах НАМН. Наказом НАМН від 24.09.2025 № 94 затверджено Антикорупційну програму НАМН України на 2025–2027 роки та визначена уповноважена особа, відповідальна за її реалізацію.

На виконання рекомендації щодо визначення порядку та/або критеріїв відбору «тематичних хворих», їхньої орієнтовної кількості, достатньої для підтвердження результатів наукових досліджень, а також форми інформованої згоди пацієнта на включення до категорії «тематичний хворий», НАМН повідомила, що «тематичні хворі» – це всі пацієнти установ НАМН, які беруть участь у наукових дослідженнях у поточному або майбутніх періодах. Обсяги та методи досліджень для кожної науково-дослідної роботи та критерії до відбору

«тематичних хворих» можуть бути абсолютно різними та визначаються безпосередньо при плануванні наукової роботи. НАМН зазначила, що формування єдиних критеріїв відбору «тематичних хворих» не є доцільним, що підтверджується і світовою практикою. Також Академія повідомила, що форма інформаційної згоди пацієнта для включення його до категорії «тематичних хворих» розроблена в кожній установі НАМН та затверджена їх керівниками.

Щодо рекомендації підготувати обґрунтування для можливості врахування у тарифах та коригувальних коефіцієнтах належної компенсації витрат, пов'язаних із наданням медичної допомоги «тематичним хворим», а також надіслати відповідні матеріали до МОЗ і НСЗУ для проведення аналізу, НАМН поінформувала, що ПМГ передбачає фінансування медичної допомоги на підставі доказових уніфікованих методів діагностики і лікування. Фінансування додаткових витрат, пов'язаних із застосуванням у лікувальному процесі експериментальних методів, під час реалізації ПМГ не передбачене. Фінансування на наукові експериментальні розробки відповідно до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» має забезпечуватися за бюджетною програмою за КПКВК 6561040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері профілактики і лікування хвороб людини». Разом з тим НАМН не підготовлені та, відповідно, не надіслані до МОЗ і НСЗУ для проведення аналізу обґрунтування для можливості врахування в тарифах та коригувальних коефіцієнтах належної компенсації витрат, пов'язаних із наданням медичної допомоги «тематичним хворим».

На виконання рекомендації вжити заходів для внесення змін до вартості договорів за спеціальним пакетом медичних послуг, укладених з НСЗУ на 2025 рік, НАМН повідомила про внесення змін до вартості трьох з п'яти договорів. Вартість договорів, укладених НСЗУ з ДУ «Національний науковий центр хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова Національної академії медичних наук України» і ДУ «Інститут нейрохірургії імені А. П. Ромоданова Національної академії медичних наук України», зменшена на 0,1 тис. грн кожній установі. Зменшена на 1137,1 тис. грн і вартість договору, укладеного НСЗУ з ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України». Термін дії договорів завершився 31.12.2025.

Щодо рекомендації визначити з метою збереження кадрового потенціалу шляхи вирішення питання фінансового забезпечення установ у 2026 році, в яких обсяг отриманих у 2025 році коштів за ПМГ за загальними пакетами медичних послуг буде менший за обсяг фінансування 2024 року, НАМН повідомила, що одним із кроків виконання рекомендації є створення міжвідомчої комісії для визначення спроможності установ функціонування у ПМГ 2025 року та перспектив на ПМГ 2026 року. За результатами роботи цієї комісії в наукових установах міст Харкова, Одеси, Львова проведений аналіз та вивчені можливості реорганізації та об'єднання деяких з установ.

За результатами перемовин з МОЗ та ДП «Медичні закупівлі» до установ НАМН розпочаті поставки високовартісних виробів медичного призначення за напрямками «кардіологія», «кардіохірургія», «інтервенційна кардіологія», «інвазивна електрофізіологія», «онкологія», «травматологія та ортопедія», «нейрохірургія». НАМН ініціювала передачу невикористаного обладнання між установами для виконання вимог пакетів ПМГ. За підсумками переговорів з ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» та ДП «Медичні закупівлі» формується система отримання гуманітарної допомоги (медикаментів та медичних виробів). Крім того, для фінансового забезпечення установ у 2026 році НАМН звернулася до Уряду та МОЗ щодо продовження дії постанови № 1295 для участі установ Академії у ПМГ у цьому році.

На виконання рекомендації переглянути організаційну структуру Президії НАМН, а також завдання і функції структурних підрозділів, відповідальних за наукову та лікувально-організаційну діяльність, з метою забезпечення координації та аналізу діяльності установи, пов'язаної з наданням спеціалізованої медичної допомоги за ПМГ, НАМН повідомила, що наказом Академії від 21.07.2025 № 70 введена в дію нова організаційна структура апарату Президії НАМН України, до якої включене, зокрема, Управління лікувальної роботи та взаємодії з НСЗУ. Президентом НАМН 22.10.2025 затверджене положення про це управління. До завдань управління віднесено організацію та методичне забезпечення роботи установ НАМН щодо взаємодії з НСЗУ, включно з підготовкою до контактування установ НАМН, моніторингом реалізації ПМГ, підготовкою аналітичних звітів та рекомендацій для підвищення результативності співпраці установ НАМН з НСЗУ. Також до завдань управління віднесена взаємодія з НСЗУ з питань координації та виконання договорів у межах ПМГ, розробки та впровадження змін до вимог специфікацій ПМГ, листування установ НАМН з НСЗУ.

На виконання рекомендації щодо організації та забезпечення функціонування внутрішнього контролю відповідно до Основних засад функціонування внутрішнього контролю у розпорядників бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року № 1062, НАМН повідомила, що наказом Академії від 10.12.2025 № 123 затверджені порядок та інструкція щодо організації та функціонування внутрішнього контролю в НАМН та установах Академії з урахуванням внесених змін до законодавчих та нормативних актів з питань функціонування внутрішнього контролю. Згідно з цим наказом віцепрезиденти НАМН, в. о. головного ученого секретаря НАМН, керівники структурних підрозділів апарату Президії НАМН та керівники установ НАМН мають забезпечити організацію та функціонування внутрішнього контролю, керівники установ НАМН – надати до 10.01.2026 інформацію про стратегічні, операційні цілі, бюджетні програми державних установ; ідентифіковані та оцінені ризики, що можуть вплинути на фінансову стабільність, ефективність, результативність

надання медичної допомоги; кадрову безпеку; вжиті та/або заплановані управлінські рішення для мінімізації виявлених ризиків; терміни реалізації заходів реагування.

Щодо рекомендації передбачити при формуванні і затвердженні тематики досліджень, що фінансуватимуться з державного бюджету у 2026 році та надалі, включення актуальних та пріоритетних тем наукових досліджень, результати яких будуть інтегровані в єдиний медичний простір для покращення надання медичної допомоги, НАМН повідомила, що планує звернутися до МОЗ щодо створення національного механізму впровадження результатів медичних наукових досліджень в єдиний медичний простір України, а також активно долучитися до формування механізму взаємодії між науковими установами, МОЗ, Державним експертним центром МОЗ та іншими органами у процесі передачі знань і технологій у практичну медицину.

Рахункова палата продовжуватиме здійснювати моніторинг і аналіз стану виконання наданих рекомендацій (пропозицій) та інформуватиме суспільство про стан їх реалізації.

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА

